

การศึกษาทักษะการวางแผนภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์
ในการสร้างผลงานศิลปะโดยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพงสุrinทร์) จังหวัดตรัง

ทิพย์ธิดา นพคุณ และจีรุ่ม อารมย์ชื่น*

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวางแผนภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพงสุrinทร์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพงสุrinทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 35 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต 2) แบบประเมินทักษะการวางแผนภาพสื่อเรื่องราว และ 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่ (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต มีทักษะการวางแผนภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการวางแผนภาพและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวผ่านภาพวาดได้ดีขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงานศิลปะมากขึ้น

คำสำคัญ: ทักษะการวางแผนภาพสื่อเรื่องราว; ความคิดสร้างสรรค์; การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

*Corresponding Author: jeerut.film@gmail.com

A Study of Drawing Storytelling and Creative Thinking Skills in Art
Production through the Herbartian Teaching Method for Second-Year
Secondary School Students at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin) Trang

Tiptida Nopakun and Jeerut Aromchuen*

*Faculty of Education, Thaksin University, Mueang District,
Songkhla Province 90000, Thailand*

Abstract

This research article aims to compare storytelling drawing skills and creativity in creating artworks before and after the Herbartian teaching method for second-year secondary school students at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin). The sample group consisted of 35 students from Class 2/4 at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin), Mueang District, Trang Province, selected through cluster random sampling. The research tools used were 1) Herbartian teaching method lesson plans, 2) the assessment of drawing storytelling skills, and 3) the assessment of creative thinking in visual arts production. The statistical methods used for data analysis included the arithmetic mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings revealed that the students who received instruction through the Herbartian teaching method showed significantly higher drawing storytelling skills and creative thinking in visual arts production after learning compared to before learning, with statistical significance at the .05 level. As a result, this indicates that the Herbartian teaching method was effective in enhancing students' drawing and creative thinking skills in order that the students were better able to convey stories through drawings and showed greater creativity in designing art works.

Keywords: Drawing Storytelling Skills; Creative Thinking; Herbartian Teaching Method

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ภาพเพื่อเล่าเรื่อง (Visual Storytelling) กลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารข้อมูลและความรู้สึกอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะนี้จึงมีความสำคัญสำหรับนักเรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่นักเรียนกำลังพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบ การฝึกฝนการเล่าเรื่องผ่านภาพช่วยกระตุ้นจินตนาการและการคิดเชิงสร้างสรรค์ ยังเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ (Eisner, 2002; Lowenfeld & Brittain, 1987) อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนศิลปะในหลายโรงเรียนยังคงเน้นเพียงการฝึกทักษะเชิงเทคนิคหรือการทำซ้ำตามแบบส่งผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการถ่ายทอดความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้นักเรียนได้สร้างผลงานศิลปะที่สะท้อนความคิดและจินตนาการของตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครุครูควรคำนึงถึง เพื่อพัฒนาทั้งทักษะศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ในตัวนักเรียน (Winner et al., 2013)

สำหรับประเทศไทย การจัดการเรียนการสอนศิลปะยังคงเผชิญความท้าทาย เช่น การขาดแคลนแผนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทรัพยากรที่เพียงพอ รวมถึงข้อจำกัดของครุภูมิสอนที่อาจไม่สามารถนำกระบวนการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์มาใช้ได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเลขานุการสภารัฐศึกษา, 2560) การใช้กระบวนการสอนแบบแอร์บาร์ตในชั้นเรียนศิลปะจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับการพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไทย จากการศึกษาของ Bartlett (2019) พบว่ากระบวนการแอร์บาร์ตช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ เช่น ศิลปะ การนำกระบวนการนี้มาใช้ช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างผลงานที่สื่อความหมายและเล่าเรื่องราวได้อย่างชัดเจน ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดผ่านการใช้ภาพวาด เป็นการสื่อสารด้วยภาพที่สามารถสร้างความเข้าใจและความรู้สึกได้โดยตรงโดยไม่จำเป็นต้องใช้คำพูดมากมาย ศิลปะประเภทนี้สามารถสะท้อนวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเชื่อในสังคมได้อย่างชัดเจน (สุจิตรา วงศ์ชัย, 2563)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) การวิจัยนี้คาดว่า จะช่วยยกระดับการเรียนการสอนศิลปะในโรงเรียนพร้อมเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารผ่านงานศิลปะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคาดภาพสื่อเรื่องราวก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุrinทร์)
- เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุrinทร์)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการคาดภาพสื่อเรื่องราว หมายถึง ความสามารถในการสร้างสรรค์งานศิลปะที่สื่อความหมายหรือเล่าเรื่องราวผ่านองค์ประกอบของภาพ เช่น ตัวละคร ฉาก และอารมณ์ เพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึก หรือข้อมูลอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

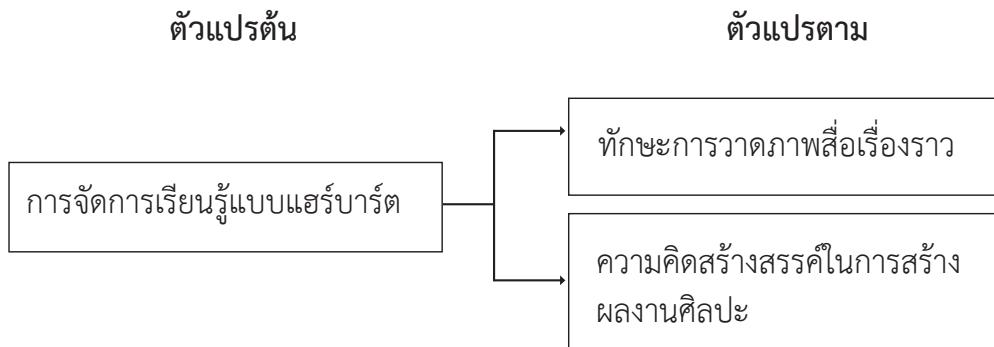
ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างริเริ่มสิ่งใหม่และพัฒนาวิธีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านการใช้เครื่องมือและเทคนิคในการสร้างภาพเพื่อสื่อความหมายหรือแสดงความคิด ผ่านองค์ประกอบของศิลปะ เช่น เส้น สี และองค์ประกอบภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ต หมายถึง กระบวนการพัฒนาผู้เรียนด้วยการบูรณาการความสนใจ ฝีรู้ของผู้เรียนกับสาระการเรียนรู้ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม เป็นขั้นเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ 2) ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนเชื่อมโยงความสนใจเข้าสู่บทเรียน 3) ขั้นสัมพันธ์หรือทบทวน เปรียบเทียบเป็นขั้นที่ผู้เรียนและผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้ 4) ขั้นตั้งกฎหรือข้อสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนตกลงกันความคิด และ 5) ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ผลงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาทักษะการคาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุrinทร์) เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้อง รวมจำนวน 126 คน โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุrinทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้อง ได้แก่ นักเรียนห้อง 2/4 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุrinทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Random) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน เนื่องจากเป็นนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถทางศิลปะที่ใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต จำนวน 5 แผน แผนละ 1 คาบ รวมทั้งสิ้น 5 คาบ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ และแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ และเสนอต่อครุพี่เลี้ยงและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นนำไปตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับตัวชี้วัด ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ เวลาในการจัดกิจกรรม และวิธีการวัดและประเมินผลกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และปรับปรุง ตามคำแนะนำ

2. แบบประเมินทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราว ซึ่งพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราว และสร้างแบบประเมินทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราว นำแบบประเมินไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนี ความสอดคล้อง 0.72 จากนั้น ปรับปรุงตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความคิดสร้างสรรค์ และสร้างแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ นำแบบวัดไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนี ความสอดคล้อง 0.78 จากนั้นปรับปรุงตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต จำนวน 5 แผน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม ข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจงวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสอนแบบแฮร์บาร์ต (Herbartian Method) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์การวัดภาพสื่อความหมายในการสร้างผลงานศิลปะเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยประเมินทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุrinทร์) ด้วยแบบประเมินทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวและแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์

3. ผู้วิจัยเริ่มทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ตามลำดับขั้นตอน 5 ขั้น คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม ผู้สอนเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจโดยยกตัวอย่างภาพการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ในชุมชน 2) ขั้นสอน ผู้สอนเชื่อมโยงความสนใจจากภาพตัวอย่างเข้าสู่บทเรียน 3) ขั้นสัมพันธ์หรืออบทวนเปรียบเทียบ ผู้เรียนและผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านภาพตัวอย่าง 4) ขั้นตั้งกฎหรือข้อสรุป ผู้เรียนตกลงกับความคิดโดยสรุปหลักการสำคัญของการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ และ 5) ขั้นนำไปใช้ ผู้เรียนนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ และผู้สอนประเมินผลงานสร้างสรรค์

4. ภายหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยประเมินผลทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราว และความคิดสร้างสรรค์ในสร้างงานศิลปะการหลังเรียนด้วยแบบประเมินทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราว และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ดังนี้

- สถิติพื้นฐานในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)
- ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity: IOC)
- ทดสอบสมมุติฐาน ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test for Dependent Sample)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยี 2 (วัดกะพังสุรินทร์) มีดังนี้

- ผลการเปรียบเทียบทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยี 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแแฮร์บาร์ต

ผลการเปรียบเทียบทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยี 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแแฮร์บาร์ตแล้วนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test for Dependent) แสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยี 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแแฮร์บาร์ต

ทักษะการวัดภาพ สื่อความหมาย	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน			36.17	2.45		
หลังเรียน	35	50	44.31	2.40	21.92*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยี 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแแฮร์บาร์ต พบว่า ทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยี 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.45 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.40 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่า นักเรียนมีระดับทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบแแฮร์บาร์ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแ孝ร์บาร์ต

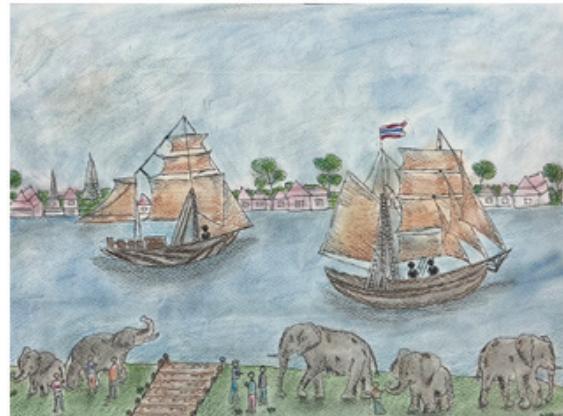
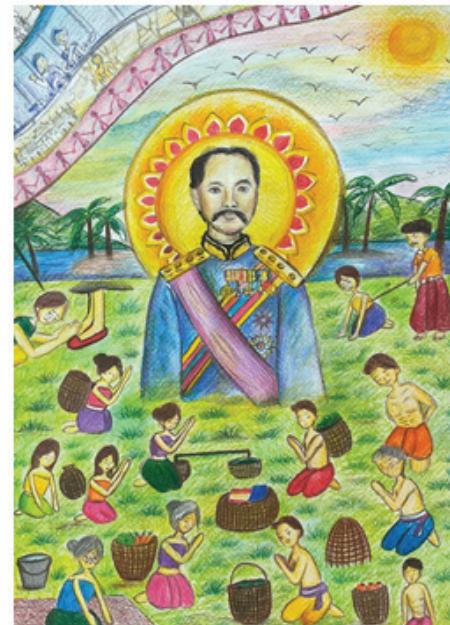
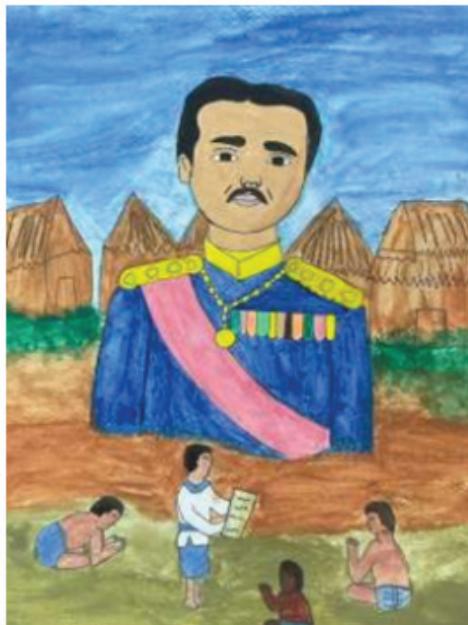
ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแ孝ร์บาร์ตแล้วนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent) แสดงได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบแ孝ร์บาร์ต

ความคิดสร้างสรรค์	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	35	50	38.71	2.68		
หลังเรียน			44.53	2.08	20.92*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบแ孝ร์บาร์ต พบร่วม ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.68 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.08 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบร่วม นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบแ孝ร์บาร์ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลงานก่อนการจัดการเรียนรู้

ผลงานหลังการจัดการเรียนรู้

ภาพ 2 ตัวอย่างผลงานของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบทักษะการวัดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยี 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ต พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตได้ส่งเสริมทักษะการวัดภาพ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับรู้ เรียนรู้กระบวนการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พร้อมทั้งสะท้อนความคิดและอารมณ์ผ่านองค์ประกอบศิลป์และทศนธาตุ การเรียนรู้นี้ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการสื่อสารและสืบสานวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทยผ่านการวัดภาพ นักเรียนสามารถเข้าใจและซึมซับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งยังพัฒนาทศนคติที่ดีต่อศิลปะ กล้าแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ และตระหนักรถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ไทยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีความหมาย เป็นไปตามผลการศึกษาของ อังศุมาลิน พฤษชัยนิมิต (2561) และ เจษฎากร ตันตราจิณ (2562) ที่ได้กล่าวว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้รับรู้อารมณ์ ความรู้สึก รวมไปถึงการได้ลองเขื่อมโยงความคิด การทดสอบความคิดสู่การกระทำเพื่อพิสูจน์ถึงความเป็นไปได้ของความคิดนั้น ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถกระตุ้นจินตนาการและความคิดริเริ่มที่จะส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดกับผู้เรียน (Torrance, 1974) นอกจากนี้ การถ่ายทอดเรื่องราวและมารประสบการณ์ของผู้เรียนที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น เป็นงานทศนศิลป์ที่สื่อเรื่องราวจากแหล่งการเรียนรู้หรือสื่อ จะช่วยให้เกิดทักษะและความสามารถผ่านการลงมือปฏิบัติซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติของ Kolb (1984) ที่ได้ระบุว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและสะท้อนผล ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตถูกออกแบบและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะในการปฏิบัติภายหลังจากการกระตุ้นความคิดจนตั้งเป็นข้อสรุปของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สมฤติ แจ้งข่าว (2561) ซึ่งกล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนที่ต้องอาศัยความสนใจในการเรียนรู้ก่อน แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนของการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ต ส่งเสริมการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เปิดกว้างทางความคิด สามารถปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย และมีผลงานที่มีคุณภาพอย่างประจักษ์ กล้าสร้างสรรค์ โดยประยุกต์ใช้เทคนิค รูปแบบการสร้างสรรค์งานหลากหลายอย่างเข้าด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเปิดโอกาส และกระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนเกิดการตกลงกันความคิดเพื่อหาข้อสรุป ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแixer์บาร์ตก่อนที่จะให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ งานทัศนศิลป์อยู่่เสมอ เนื่องจากการลงมือในขั้นตอนการปฏิบัติจำเป็นต้องมีการวางแผนการปฏิบัติ ที่หลากหลายและซับซ้อน

1.2 ผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนความหมายของผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนทุกครั้ง ก่อนการประเมินด้วยแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจ ในผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้สอนควรใช้การจัดการเรียนรู้แixer์บาร์ตกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาความคิด สร้างสรรค์หรือเสริมสร้างกระบวนการคิดสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปี ไป

2.2 หากผู้สอนใช้การจัดการเรียนรู้แixer์บาร์ตคร่าวๆ กับแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่มีความกระชับ เข้าใจได้ง่ายเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการสรุปประเด็นและลงมือปฏิบัติได้เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎากร ตันตราจิณ. (2562). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิชาทัศนศิลป์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Jadsadakorn.Tun.pdf>
- สมฤดิ แจ้งข่าว. (2561). ผลการใช้วิธีสอนแixer์บาร์ตที่มีต่อมนุษย์และกระบวนการประยุกต์ใช้ความรู้ เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ศิลปากร. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2282/1/57262322.pdf>
- สำนักงานเลขานุการสภาพารศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: บริษัทวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุจิตรา วงศ์ชัย. (2563). ศิลปะไทยกับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังศุมาลิน พฤษชัยนิมมิต. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ด้วย กระบวนการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. นครศรีธรรมราช: โรงเรียน มัธยมเทศบาลวัดท่าแพ. <https://thms.tungsong.com/PA12561.pdf>

Bartlett, C. (2019). *Using Constructivist Grounded Theory Methods to Explore Reformers' Experiences of Scaling-Up Education Reform*. Paper Presented at the 2019 International Institute of Qualitative Methods Conference, Hilton Hotel Brisbane, May 1-3.

Eisner, E. W. (2002). *The Arts and the Creation of Mind*. New Haven: Yale University Press.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. NJ: Prentice Hall. <http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf>

Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth* (4th ed.). New York: The Macmillan Company.

Torrance, E. P. (1974). *The Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-Technical Manual*. NJ: Personal Press.

Winner, E., Goldstein, T. R., & Vincent-Lancrin, S. (2013). *Art for Art's Sake? The Impact of Arts Education*. Paris: OECD Publishing.